

RAST JE VZROK SKRBI – PADEC RAZLOG ZA VESELJE

Franjo Štiblar

Sanje ali realnost: nočna mora neoliberalnih katastrofičarjev

6

Strašne sanje, je to le nočna mora ali budna realnost? Spet je četrletje naokrog in znova je slovenski produkt rasel. Pa ne samo to, hitreje kot v dveh tretjinah članic EU, v ZDA.... In ob tem, kot da to ni dovolj, so še na 3% izboljšali rast BDP za 2014 neupogljivi »SURS-ovci«, ki se jih še vedno drži »virus objektivnosti«. Ali ne vedo, da je uradno mnenje, da mora produkt padati, da bi lahko utemeljili pravoverno doktrino nižanja državnih izdatkov za socialne namene.

Razvoj aktivnosti v praksi je daleč od naših napovedi padca BDP za 2% izpred dveh let, ki na žalost niso postale samouresničuječe. Še sreča, da je spomin naših ljudskih množic kratek in da uspešno onemogočamo razdelitev te rasti BDP mednje, tako da je ne občutijo in ostajajo pesimistični, cinični, prestrašeni. Takšne jih želimo, potrebujemo, če jih želimo pod negativnim šokom pripraviti do tega, da bodo podpirali ukrepe v njihovo lastno škodo (avtor, 2014).

Konstrukt katastrofičnega pesimizma, doslej uspešno negovan, se nam podira! Ne pustimo!

Naša religija pravi, da ljudi najbolje držiš v šahu, če so prestrašeni, pesimisti, v pričakovanju črne prihodnosti. Strah jim je potrebno vlivati v kosti, črno slikati prihodnost, da jih v negativnem šoku lažje kontroliramo, manipuliramo v našo korist. Kam bi pa prišli, če bi bili vsi Slovenci zadovoljni in živeli človeka dostojno življenje; kje pa bi bila potem prednost nas, elite bogatašev in odločevalcev. Imeti luksuzne dobrine vendar ni dovolj za naše elitistično zadovoljstvo; črpamo ga lahko le iz dejstva, da jih drugi ne posedujejo. Zavist revežev, »raje«, nam daje užitek, smisel življenja. Tudi med nami samimi, elitniki, je cilj imeti več kot drugi elitnik tisti ogenj, ki nas žene. Saj bo »raja« nazadnje še zaposlitev dobila, potem pa ne bo več pritiska nezaposlenih na nižanje plač zaposlenim in s tem nižanje stroškov in rast profitov nam lastnikom - elitnikom.

Doslej je bilo na srečo še tako, da smo rast BDP občutili, od nje imeli koristi, samo mi, zgornji sloji, elita. Zaradi prevelike rasti BDP pa nam bo naša »raja« sedaj delala probleme. Zaželeli si bodo kosa večje pogače, večjih dohodkov vsi tisti reveži: miličniki, bolniške sestre, vzgojiteljice, pa zatrti upokojenci, in otroci z dokladami, pa vse socialno dno. Kam pa pridemo, saj nam bo nazadnje še onemogočeno nadaljnje povečevanje razrednih razlik

v standardu, ki smo ga posebno zadnjih 10 let uspešno tako uspešno uveljavljali. Pri tem ta neobdobja, sindikati, pri nas še niso utihnili, kot je to v drugi novi Evropi.

Mediji so se na srečo izkazali in še ostajajo polni vere v našo uradno doktrino zategovalne rasti

Še sreča, da imamo v medijih časopisnih in RTV naše ljudi, ki širijo našo vero. Hvala bogu, da novinarji ne razumejo za kaj gre, saj se makroekonomije niso učili, tako da jim zlahka prodamo zgodbe kako je rast (posebej taka neokusno velika) škodljiva za naš narod. Če nam narod ne verjame, niti ni tako hudo, saj v mainstream medijih elitniki v glavnem spodbujamo eden drugega v pravilnost naših doktrin zategovanja pasu (drugih). Še sreča, da se mediji ne dajo speljati iz usmerjene poti neoliberalnega katastrofičarstva. »Visoka rast je namreč vzrok skrbi«, kot verno ugotavljajo (Delo, 2015). Ali potem logično ne sledi, da je lahko »padec BDP razlog za veselje«?

7

Na vest o rasti BDP so mediji reagirali različno, a vsi pravoverno. V enem mediju se držijo novinarskega izreka »dobra novica ni novica« in rasti BDP sploh ne omenjajo. Kako glasni bi bili, če bi bil namesto rasti padec BDP 3%. Drug medij pošilja novinarje krast ideje za komentar in omogoča neukim finančnikom brez minimalne makroekonomske izobrazbe komentiranje v korist naše religije. Tretji medij pa spet pravilno izpostavi vso skrb, ki jo rast povzroča njihovim novinarjem in mnenje le naših pristašev, pravovercev, ki mislijo: rast = skrb, padec = veselje. In povsod imajo javno besedo samo privrženci naše vere (doktrine, religije), saj za komentar vprašujejo samo naše izkušene katastrofičarje na GZS ali UMAR-ja (Delo, 2015), ki so se že v preteklosti izkazali s katastrofičarskim pesimizmom kot pravi, zvesti borci za našo stvar.

Tisti mainstream akademski ekonomisti, ki smo jih pridobili za našo doktrino bogatih, so kar nekam tiho. Ker stvarnost negira njihove pesimistične napovedi, si bodo morali izmisliti neko novo »teoretično razlago«, zakaj več ne padamo in zakaj rast BDP ni zgolj kratkoročen slučajen sunek, kot so trdili doslej, če pa Slovenija raste že dve leti. Dolžni so nam to, saj smo jih vendar nagradili za širjenje pravoverne doktrine z medijskimi priznanji, zaposlitvami, dobro plačanimi projekti. Zagovarjajo našo zategovalno religijo, razslojevanje kot tisto pravo, branijo tiste med nami, ki jemljejo revežem. Seveda pa kaznujejo tiste elitnike, ki jemljejo drugim elitnikom, saj »krvoskrunstva« v našem razredu elitnikov ne sme biti. Kam pa pridemo, če bi se pokradli, pobili že kar med seboj, kako pa se bomo ubranili »raje« ?

Za želeni padec BDP pa bi se morali tudi drugi akterji poleg vlade obnašati zaviralno, zategovalno, ne pa, da izvozniki kar naprej povečujejo izvoz, zdaj pa so še potrošniki izgubili strah (naša moč ustrahovanja je očitno izhlapela) in so že kar neokusno optimistični v pričakovanjih. Ob tem se nam kljub propagandnim napovedim velik padec investicij ni posrečil, pa še nekateri deli države so, neokusno, nehali stiskati z izdatki. Potem pa ni čudno, da se ti zgodi rast BDP, ki je kar nesprejemljivo tretja največja v EU28 in tudi letos ta grozna usoda še ne preneha, saj je naša država v prvi tretjini najhitreje rastočih (Eurostat,

2015). Katastrofalna posledica vsega tega je, da se zaostajanje Slovenije za povprečjem spet zmanjšuje, saj s tem slabijo naši argumenti, da je pri nas ves čas vse narobe.

Naši uspešni propagandisti sledijo in učinkovito uveljavljajo Bernaysevo doktrino (1924, 1928) v prepričevanju, manipuliranju ljudi, da so zanje dobri ukrepi zategovanja, ki jim v resnici škodijo. Vsa čast propagandi, ki uspeva prepričati preproste ljudi, »rajo«, da je varčevati treba (raja, ne mi pri koritu, ne izgubljam zaposlitve, si ne nižamo plač in drugih dohodkov, nasprotno), da boste ljudske množice odplačale dolgove, ki smo Vam jih naredili. Nič hudega, če smo pri oceni bančne luknje malo pretiravali za kakšnih 1.5 milijarde €, saj bo narod vse poplačal, pa še amaterske podrejenosti smo le na ta način lahko »namočili«. Tudi glede drugih milijonskih, milijardnih lukenj se sicer občasno ljudje kaj zmrdujejo, a na srečo brez učinka, tako da »psi lajajo, naša karavana pa gre nemoteno dalje«.

Kako lepo bi bilo, če bi produkt Slovenije padal in še naprej ne bi imeli problema prepričevati ljudi, da je državna malha skrčena in morajo še bolj stiskati pasove. Hitrejša rast, večji problem. Padec BDP je bil tudi eden ključnih razlogov za prodajo naših državnih družb, ki so jih naši reveži ustvarjali kot skupno družbeno dobro v preteklih desetletjih (avtor, 2013). Kako pa bomo prišli do provizij, nagrad za prodajo tujcem, če nam množice več ne bodo verjele, da je prodaja tujcem koristna in edino primerna? »Kaj pa je to družba, nekaj takega ne obstaja«, je rekla naš guru gospa Thatcher, vsaj ne pri delitvi dobičkov. Je pa nujno skupno državno kritje izgub. S tem, da smo »zagospodarili« naše državne banke in podjetja, smo naredili zase dvojno korist: njihove dobičke smo si oblastne elite prisvojile, s tem nastale izgubaške družbe pa lažje prodali in še pri tem zaslužili provizije za izvedbo, svetovanje, nagrade za posredovanje.

Naša religija ne govori nič o tem, česar ne pozna in ne prizna: o rahljanju pasu, delitvi več ustvarjenega med ljudi in prerazdelitvi v korist množic. Rajo je potrebno držati na kratko, stiskati. Še sreča, da preprost človek iz ulice izboljšanja BDP ne čuti, kot kažejo ulične ankete. Naši vodilni odločevalci očitno dobro opravljajo delo, tako da se porast produkta ne preliva med množice revnih. Kam pa pridemo, da bomo zdaj vsi bolje živeli in da bomo nudili socialni standard vsem, pa čeprav minimalen? Saj smo vendar v drugačnem sistemu, ta »slovenska raja« pa še vedno stremi za vzdrževanjem socialnega standarda vseh, kot je bil v gnilem prejšnjem sistemu. Nevarni nostalgiki!

Še druge empirično podkrepjene pozitivne novice o Sloveniji nas spravljajo v slabo voljo

Pa ni problem našega vladanja le »nebodigatreba« - rast BDP. Heretiki v Svetovni banki primerjalno ugotavljajo, da bo staranje Slovencev počasnejše od povprečja EU (The World Bank, 2012), čeprav s pomočjo sodelavcev iz Komisije EU že leta prepričujemo slovensko »rajo«, da ji grozi starostni kolaps. Tako nam jemljejo iz rok argument za zmanjševanje pokojnin kot način zmanjšanja izdatkov države. In v zdravstvu nekateri naivneži sedaj

želijo vedeti, kdo si prisvaja tja namenjen denar, namesto da bi skupno zmanjševali pravice iz zdravstvenega varstva, tako da bi več zdravstvu namenjenih denarcev lahko pospravili naši zdravstveni elitniki.

Pri kršenju človekovih pravic naj bi bilo pri nas največ kršitev, ampak zato, ker so »pokvarjeni preprosti Slovenci« še vedno dovolj izobraženi, informirani in se zavedajo svojih pravic bolj kot večina »raje« iz drugih Vzhodnih satelitov, ter jih naši ljudje tudi dejansko uveljavljajo.

Grožnja so nam tudi primerjave mednarodnih institucij, ki Slovenijo uvrščajo v splošni družbeni razvitosti daleč nad povprečen gospodarski položaj. Tam, kjer se naši elitniki sami ocenjujejo domač položaj, na primer pri konkurenčnosti, je rezultat dober, saj smo na srečo še vedno na repu lestvice držav kljub neznatnim izboljšavam, ker smo elitniki kot srednje-Evropci nagnjeni cinizmu, pesimizmu in samodestrukciji. Ampak na področjih, kjer nas razvrščajo tuje ugledne mednarodne organizacije ob uporabi empiričnih objektivnih podatkov in ne subjektivnih mnenj, pa je situacija že kritična. Za našo vero boleče postavljajo Slovenijo v desetino najboljših držav po kakovosti življenja, kot ga izražajo vloga žensk, znanje osnovnošolcev, športne medalje na prebivalca, kulturnost, ohranjenost narave.... Pa kaj so vsi ti tuji in njihove institucije čisto, nori, ali res hočejo slovenski raji pokazati, da je tukaj prelepo in s tem zatreti odseljevanje, ki smo ga v času krize že uspešno začeli.

Le upam, da bo sedanje more o rasti in izboljševanju standarda vseh Slovencev kmalu konec, sicer si bomo morali izmisliti drugo, drugačno religijo za kontroliranje naših ljudi, ali pa se preseliti drugam, kjer padanje produkta in standarda, pesimizem in strah še ustvarjajo šokantne razmere, v katerih bomo še naprej lahko ribarili svoje dobičke v kalnem. Pa tako lepo je šlo naši neoklasični sekti v okviru naše neoliberalne religije zadnja leta!

Literatura in viri

Bernays E.: Propaganda, USA, 1928

Bernays E.: Christalizing Public Opinion, USA, 1924

Delo, Ljubljana, 1.9.2015

Eurostat: GDP growth rates in Euro zone and EU28, EC, Brussels, September 2015

Štiblar F.: Rast, rast, rast, GG, EIPF, Ljubljana, 4/2013

Štiblar F.: Škodljivost zategovanja pasu, GG, EIPF, 12/2014

The World Bank: International Patterns of Pension Provision II - A Worldwide Overview of Facts and Figures, The World Bank, 2012, str. 106 in 110.